Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 80 (4716) СРЕДА апрелиин 25 1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Немецко-фашистска армиие бута нэрьен һалгааха хэрэгые манай союзнигуудай арминуудтай хамта түйлдань хүргэхэ, өөһэдынь эшээн соо фашистска арьятаниие нэрбэхэ ба Берлин дээрэ илалтын тугые мандуулха һүүлшын дүүргэлтын үүргэ мүнөө Улаан Армида үлөөд байна.

И. СТАЛИН.

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

1-дэхи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал ЖУКОВТА

Фронтын штабай начальник

Генерал-полковник МАЛИНИНДА

1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд ОДЕРОЙ баруун эрье дээрэхи плацдармһаа добтолго хэжэ, артиллериин ба авиациин үргэн сохилгонуудаар дэмжэгдэн, БЕРЛИНИИЕ зүүн талаһаань халхалжа байһан немецүүдэй ехээр бүхэжүүлэгдэһэн, хойно хойноһоон холо хүртэр түхеэрэгдэһэн хамгаалгын газарые һэтэ сохижо, 60-һаа 100 километр хүртэр урагшаа дабшаха зуураа ОДЕР дээрэхи ФРАНКФУРТ, ВАНДЛИЦ, ОРАНИЕНБУРГ, БИРКЕНВЕРДЕР, ГЕННИГСДОРФ, ПАНКОВ, ФРИДРИХСФЕЛЬДЕ, КАРЛСХОРСТ, КЕПЕНИК гэдэг городуудые эзэлэн абаад, Германиин столица БЕРЛИНДЭ сүмэрэн оробо.

Немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохиһон ба БЕРЛИНДЭ добтолһон байлдаануудта генерал-полковник КУЗНЕЦОВ, генерал-полковник БЕРЗАРИН, генерал-полковник ЧУЙКОВ, генерал-лейтенант ПЕРХОРОВИЧ, генерал-лейтенант ПОПЛАВСКИЙ гэгшын 1-дэхи Польско арми, генерал-полковник БЕЛОВ, генерал-полковник КОЛПАКЧИ, генерал-полковник ЦВЕТАЕВ, генерал-майор БУКШТЫНОВИЧ, генерал-майор КУЩЕВ, генерал-майор БЕЛЯВСКИЙ, генерал-лейтенант ЛУКЬЯНЧЕНКО, генерал-майор РОТКЕВИЧ, генерал-лейтенант ПУЛКО-ДМИТРИЕВ, генерал-майор ВЛАДИМИРСКИЙ, генерал-майор ОРЛЕАНСКИЙ, генерал-майор ПЕРЕВЕРТКИН, генерал-лейтенант КАЗАНКИН, генерал-майор ФИРСОВ, генерал-лейтенант ЖЕРЕБИН, генерал-лейтенант РОСЛЫЙ, генерал-лейтенант ГЛАЗУНОВ, генерал-лейтенант РЫЖОВ, артиллериин генерал-майор ХЕТАГУРОВ, генерал-лейтенант ПОЗНЯК, генерал-лейтенант АНДРЕЕВ, генерал-майор АНАШКИН, генерал-майор СИЯЗОВ, генерал-лейтенант ХАЛЮЗИН, генерал-майор ВЕРЖБИЦКИЙ, генерал-майор БЕВЗЮК, генерал-майор КЕНЕВИЧ, полковник СУРЖИЦ, полковник ЗАЙКОВСКИЙ, полковник ШЕЙПАК гэгшэдэй сэрэгүүд; артиллериин генерал-полковник КАЗАКОВ, артиллериин генерал-лейтенант НАДЫСЕВ, артиллериин генерал-майор КОСЕНКО, артиллериин генерал-лейтенант ПОЖАРСКИЙ, артиллериин генерал-майор МОРОЗОВ, артиллериин генерал-майор МОДЗЕЛЕВКИЙ, артиллериин генерал-майор ЕГОРОВ, артиллериин генерал-майор ПЛАСКОВ, артиллериин генерал-майор ФРОЛОВ, артиллериин генерал-лейтенант ИГНАТОВ, артиллериин генерал-лейтенант РОЖАНОВИЧ, артиллериин генерал-майор ЛИХАЧЕВ, артиллериин генерал-майор ЗЕРНОВ, артиллериин генерал-майор ЗРАЖЕВСКИЙ, артиллериин генерал-майор БОГДАН, полковник МИХАЙЛОВ, артиллериин генерал-майор СЕРЕДИН, полковник НАСЬКО, полковник КОРЧАГИН, полковник ПИСАРЕВ, полковник ЖИГАРЕВ, полковник КОБРИН, полковник БЛОНСКИЙ, полковник ВИКЕНТЬЕВ, полковник ЛЯШКО, артиллериин генерал-майор КЕРП, полковник СОКОЛОВ, майор ГОРКУН, подполковник ДОРОЖКИН, майор БАДАЕВ, подполковник СКВОРЦОВ, подполковник МИХАЙЛОВСКИЙ гэгшэдэй артиллеристнүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник БОГДАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник КАТУКОВ, генерал-лейтенант РАДЗИЕВСКИЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ШАЛИН, полковник АНИСИМОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ВАЙНРУБ, полковник НИКОЛАЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор КРЕТОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор НИКУЛИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ВЕДЕНЕЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КРИВОШЕИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ТЕЛЯКОВ, полковник БАБАДЖАНЯН, генерал-майор ДРЕМОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КИРИЧЕНКО, полковник ЮРЕНКОВ, полковник НАРУЦКИЙ, полковник ЕРЕМЕЕВ, полковник БАЧАКОШВИЛИ гэгшэдэй танкистнууд; генерал-лейтенант КОНСТАНТИНОВ гэгшын морито сэрэгүүд; авиациин Главна Маршал НОВИКОВ, авиациин Главна Маршал ГОЛОВАНОВ, авиациин генерал-полковник РУДЕНКО, авиациин генерал-лейтенант БРАЙКО, авиациин генерал-майор КАРАВАЦКИЙ, авиациин генерал-лейтенант САВИЦКИЙ, авиациин генерал-майор ДЗУСОВ авиациин генерал-майор СИДНЕВ, авиациин генерал-майор ТОКАРЕВ, авиациин генерал-майор КРУПСКИЙ, полковник СУХОРЯБОВ, полковник БЕРКАЛЬ, полковник СТАЛИН, авиациин генерал-майор КОМАРОВ, подполковник НАКОНЕЧНИКОВ, полковник РАССКАЗОВ, полковник КАЛИНИЦ, авиациин генерал-лейтенант БЕЛЕЦКИЙ, авиациин генерал-майор СКОК, авиациин генерал-майор БОРИСЕНКО, полковник ТУРЫКИН, авиациин генерал-лейтенант ТУПИКОВ, авиациин генерал-лейтенант СЛЕПЧИКОВ, авиациин генерал-лейтенант НЕСТЕРЦЕВ, авиациин генерал-майор ЛЕБЕДЕВ, авиациин генерал-майор КАРТАКОВ, авиациин генерал-майор ГЛУЩЕНКО, авиациин генерал-майор ЧЕМОДАНОВ, авиациин генерал-майор НАБОКОВ, авиациин генерал-майор БАЛАШОВ, авиациин генерал-майор ТИХОНОВ, авиациин генерал-майор БЛИНОВ, авиациин генерал-майор МЕНЬШИКОВ, авиациин генерал-майор БРОВКО, авиациин генерал-майор ШИРОКИЙ, полковник ГОРЕВАЛОВ, полковник ЧУПИКОВ, полковник ГУСАРОВ гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-полковник ПРОШЛЯКОВ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ФУРС, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ТКАЧЕНКО, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор МАРЬИН, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор БОРДЗИЛОВСКИЙ, полковник КОВАЛЕВ, полковник БЕЛЬСКИЙ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ХАРЧЕВИН, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ЯКОВЛЕВ, подполковник НЕДЗЕЛЬСКИЙ, полковник МАСИК, подполковник ЧИСТОВ, полковник ПРУСС, инженер-подполковник ЛЕСИН гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант МАКСИМЕНКО, полковник ФАЛИН, полковник ЧЕРКАСОВ, хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор АКИМОВ, полковник СОЛОВЬЕВ, хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор ЛИТВИНЕНКО, подполковник ВИННИК, полковник СМОЛИЙ, подполковник ЗАХАРОВ, гүрэн-й аюулгүйе хамгаалгын подполковник ВАКИШ гэгшэдэй хэлхеэ-холбоошод шалгаржа гараба.

Ингэжэ түйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохиһон ба БЕРЛИНДЭ добтолһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгарһан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 23-да, 21 часта, манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол БЕРЛИН тээшэ һэтэ сохин ороһон 1-дэхи Белорусска фронтын, тэдэнэй дунда генерал-лейтенант ПОПЛАВСКИИН 1-дэхи Польско армиин шэн габьята сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга хэжэ, Эхэ оронойнгоо үмэнһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй түлөө немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохиһон ба БЕРЛИНДЭ добтолһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной апрелиин 23. № 339.

СССР-эй АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ НҮХЭР И. В. СТАЛИНАЙ ДЭРГЭДЭ ПОЛЬСКО РЕСПУБЛИКЫН НАРОДОВО КРАЙОВОЙ РАДЫН ПРЕЗИДЕНТ ГОСПОДИН Б. БЕРУТ БОЛОН ПОЛЬСКО РЕСПУБЛИКЫН САГ ЗУУРЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР БА ГАДААДА ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТР ГОСПОДИН Э. ОСУБКА-МОРАВСКИЙ ГЭГШЭДЫЕ ХҮНДЭЛҺЭН ОБЕД БОЛОБО

Апрелиин 21-дэ СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин болбол Польско Республикын Народово Крайовой Радын Президент господин Б. Берут болон Польско Республикын Саг Зуурын Правительствын Премьер-Министр ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министр господин Э. Осубка-Моравский гэгшэдые хүндэлжэ Кремль соо обед хэбэ.

Обед дээрэ господин Б. Берут, господин Э. Осубка-Моравский, Премьер-Министрэй Орлогшо господин В. Гомулка, Польско Сэрэгэй Главнокомандалагша генерал-полковник М. Роля-Жимерский, Ажаүйлэдбэриин Министр господин Г. Минц, СССР-тэхи Польско Республикын Элшэн Сайд господин Э. Модзелевский, Народово Крайовой Радын Президиумэй Член господин В. Ковальский, СССР-тэхи Польско Патриодуудай Союзай Түрүүлэгшэ В. Л. Василевская, Гадаада Хэрэгүүдэй Министрэй Орлогшо господин Я. Берман, Польско Сэрэгүүдэй Главнокомандалагшын Орлогшо генерал-майор М. Спыхальский болон бусад байба.

Советскэ талаһаа М. И. Калинин, А. И. Микоян, Л. П. Берия, Г. М. Маленков, Л. М. Каганович, Н. М. Шверник, Н. С. Хрущев, Н. Б. Вознесенский, А. П. Косыгин, Н. А. Булганин, Польшодо һуудаг СССР-эй Элшэн Сайд В. З. Лебедев, адмирал Н. Г. Кузнецов, А. И. Шахурин, В. А. Малышев, Б. Л. Ванников, Д. Ф. Устинов, Г. А. Митерев, А. Г. Зверев, А. Я. Вышинский, В. Г. Деканозов, А. Ф. Горкин, армиин генерал А. И. Антонов, артиллериин главна Маршал Н. Н. Воронов, А. Д. Крутиков, бронетанкова сэрэгүүдэй маршал Я. Н. Федоренко, армиин генерал А. В. Хрулёв, генерал-полковник Ф. И. Голиков, Г. М. Попов, Белорусска ССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар К. Б. Киселёв болон бусад байлсаба.

Обед хадаа халуун хани барисаанай байдалда үнгэрбэ.

Советскэ Союзда эд юумэ табиха тухай хэлсээн дээрэ гар табигдаба

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Канадын, Америкын Холбоото-Штадуудай ба Нэгэдэмэл Королевствын Правительствонуудай түлөөлэгшэнэр болбол ниитын дайсанда эсэргүү дайн сэрэг хэхэдэ хэрэгтэй юумээр Советскэ Правительствые хангахые ба тэрээндэ туһаламжа үзүүлхые хараалһан хэлсээн дээрэ 1945 оной апрелиин 17-до Оттавада гараа табибад.

Апрелиин 17-до хэлсээн дээрэ гар табигдаһан байбашье һаа, 1944 оной июниин 1 ба 1945 оной апрелиин 30-ай хоорондохи сат тус хэлсээн соо орово. Үнгэрэгшэ жэлэй июниин 30-һаа эхилжэ энэ хэлсээнэй условинууд бэелүүлэгдэһэн ба дайн сэрэг хэхэдэ хэрэгтэй юумэнүүдэй эльгээлгэ таһалдаагүй байна.

Советскэ правительство болбол энэ хэлсээндэ хабаадагшадай дайн сэрэг хэхэдэ хэрэглэгдэхэ шухала материалнууд ба бусад юумэнүүдые үгэхэ өөрынгөө шиидхэбэриие тус протокол соо дахин батадхаба.

Энээнһээ урдахи иимэ түхэлэй гурбан протокол дээрэ гар табигдаһан байна гэбэл: 1941 оной октябрьда Москвада — нэгэдэхи; 1942 оной октябрь соо Москвада — хоёрдохи; 1943 оной октябрь соо Лондондо — гурбадахи.

Энэ жэлэй апрелиин 17-до Оттавада баталагдаһан хэлсээн дээрэ Советскэ Социалистическэ республикануудай Союзай нэрэһээ — Канададахи СССР-эй элшэн сайд, Канадын нэрэһээ — Канадын премьер-министр ба финансын министр, Америкын Холбоото Штадуудай нэрэһээ — Канададахи США-гай элшэн сайд ба нэгэдэмэл королевствын нэрэһээ — Канададахи Нэгэдэмэл Королевствын дээдэ комиссар гараа табиһан байна.

(ТАСС).

Советскэ Союз ба Польско Республикын хоорондохи хани барисаан, харилсан туһалалсаха ба дайнай хойто тээхи хани найрамдал тухай Договор дээрэ гар табилга

Һүүлшын үдэрнүүдэй туршада, Польско Республикын Народово Крайовой Радын Президент господин Б. Берут болон Польшын Премьер-Министр ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министр господин Э. Осубка-Моравский гэгшэдэй Москвада ерээд байһан үедэ, Советскэ Правительство ба Польско Саг Зуурын Правительствын хоорондо хани барисаан, харилсан туһалалсаха ба дайнай хойто тээхи хани найрамдал тухай договор баталха тухай хэлсээнүүд болобо.

Үнэн зүрхэнһээ бэе бэеэ ойлголсоһон байдалда үнгэрһэн эдэ хэлсээнүүд хадаа гитлеровскэ Германиие түргэнөөр эсэслэн бута сохилгые бусад Нэгэдэмэл Нацануудтай хамта эдэ хоёр оронуудай бэелүүлхэ шиидхэбэриие, мүн тэрэшэлэн германска булимтарагшадта эсэргүү советскэ ба польско арадуудай хамтын тэмсэлэй ябаса дундуур бии болоһон хани найрамдалые бүхэжүүлхэ ба саашаланьхүгжөөхэ СССР ба Польшо хоёрой харилсаануудтахи хубилалтые бэхилхэ ябадалые батална.

Хэлсээнүүд хадаа хани барисаан, харилсан туһалалсаха ба дайнай хойто тээхи хани найрамдал тухай Договор дээрэ апрелиин 21-дэ гар табилгаар дүүрэбэ.

Кремль соо тус Договор дээрэ СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин болон Польско Республикын Саг Зуурын Правительствын Премьер-Министр ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министр Э. Осубка-Моравский гэгшэд гараа табиба.

Тус договор дээрэ гар табилга болоходо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. И. Калинин ба Польско Республикын Народово Крайовой Радын Президент господин Берут гэгшэд байлсаба.

Энээнһээ гадна, Советскэ Союзай талаһаа УССР-эй Совнаркомой Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, СССР-эй Оборонын Арадай Комиссарай Орлогшо Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай Орлогшо А. Я. Вышинский, Польшодохи СССР-эй Онсо ба Бүрин Эрхэтэ Элшэн Сайд В. З. Лебедев, СССР-эй НКИД-эй IV Европейскэ Таһагые Даагша А. А. Лаврищев, Польшодохи Советскэ Сэрэгэй Миссиин Начальник генерал-лейтенант С. С. Шатилов, С. Т. Базаров, М. Г. Грибанов гэгшэд байлсаба.

Договор дээрэ гар табилга болоходо Польско Республикын талаһаа Премьер-Министрэй Орлогшо господин В. Гомулка, Польско Сэрэгүүдэй Главнокомандалагша генерал-полковник М. Роля-Жимерский, Ажаүйлэдбэриин Министр господин Минц, СССР-тэхи Польско Республикын Элшэн Сайд господин З. Модзелевский, Народово Крайовой Радын Президиумэй Член господин В. Ковальский, Гадаада Хэрэгүүдэй Министрэй орлогшо господин Я. Берман, Польско Патриодуудай Главна Правлениин Түрүүлэгшэ В. Василевская, Польско Сэрэгүүдэй Главнокомандалагшын Орлогшо генерал-майор М. Спыхальский, Польско Республикын Посольствын 1-дэхи Секретарь господин Ольшевский гэгшэд байлсаба.

Договор дээрэ гар табилга болохын үедэ И. В. Сталин ба Э. Осубка-Моравский гэгшэд үгэнүүдээ андалдан абалсаба.

Тус Договорой текст доро тунхаглагдана.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз ба Польско Республикын хоорондохи хани барисаа, харилсан туһалалсаха ба дайнай хойто тээхи хани найрамдал тухай

ДОГОВОР

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум ба Польско Республикын Народово Крайовой Радын Президент болбол

немецкэ булимтарагшадта эсэргүү дайниие хүсэд ба эсэсэй илалтада хүргэхэ;

германска империализмда эсэргүү хамтын тэмсэлэй ябаса дундуур СССР ба Польшын хоорондо хани ёһоной, союзна найрамдалтай болоһон советско-польско харилсаануудай түүхэдэхи үндэһэн хубилалтые батадхан абахые хүсэжэ;

Советскэ Союз ба тэрээнтэй нэгэ хилэтэй Польшын хоорондо тэнюун хүршэ байдалтай ба хани барисаатай харилсаануудые саашадань бүхэжүүлхэ гээшэ советскэ ба польско арадуудай ажа амидаралай ашаг туһада хүсэд таараха байһандань найдажа;

советскэ ба польско арадуудай хоорондохи хани барисаан ба эб найрамдалые дэмжэлгэ хадаа дайнай үедэшье, мүн дайнай һүүлдэшье эдэ хоёр оронэй амжалтатай экономическа хүгжэлтын түһатай байһандань этигэжэ;

дайнай һүүлээр арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалые али бүхы аргаар дэмжэхые оролдожо

ба энэ зорилгоор тус Договор баталхые шиидэд өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые:

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Верховно Соведэй Президиум—ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ Иосиф Виссарионович Сталиниие;

Польско Республикын Народово Крайовой Радын Президент—Польско Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министр Эдвард Осубка-Моравскиие тэмилжэ,

тэдэнэрынь ёһото гуримаар, хүсэд дүүрэнээр олдоһон өөһэдынгөө эрхэ түлөөлэлтые андалдан абалсаһанай һүүлээр, доро дурсагдаһан Договор баталха гэжэ тааралба:

1 СТАТЬЯ.

Договор хэһэн Үндэр Таланууд Германида эсэргүү тэмсэлые бүхы Нэгэдэмэл Нацануудтай хамта эсэсэй илалтада хүртэр үргэлжэлүүлхэ байна. Энэ тэмсэлдэ Договор хэһэн Үндэр Таланууд болбол тэдэнэдэ байһан бүхы арга-боломжоороо бэе бэедээ сэрэгэй ба эндоошье туһаламжа үзүүлэлсэхэ уялга абабад.

2 СТАТЬЯ.

Советскэ ба польско арадуудай аюулгүй байдалай болон бадаран хүгжэхэ интересүүд хадаа дайнай үедэ ба һүүлээршье бата бэхи ба саг үргэлжын хани барисаае байгуулжа эршэдхэн бүхэжүүлхэ ябадалые эринэ гэжэ этигэжэ, Договор хэһэн Үндэр Таланууд болбол хоёр оронойнгоо бэеэ даанхай байдал ба суверенитедые хүндэлэлсэхэ, мүн тэрэшэлэн нүгөөдэ гүрэнэй дотоодын хэрэгтэ оролсохогүй гэһэн ёһо бодолтой тааралдуулан эдэ оронуудай хоорондохи хани барисаата найрамдалые бүхэжүүлжэ байха юм.

3 СТАТЬЯ.

Германиин талаһаа гү, али Германитай сэхэ гү, али ямар нэгэн ондоошье формотойгоор нэгэдэһэн буса гүрэнэй талаһаа агресси хэхэ аюулай гараад байгаа һаань тэрээниие усадхахын түлөө Договор хэһэн Үндэр Таланууд болбол Германитай дайнай дүүрхэлээр мэдэлдээ байһан бүхы хэмжээнүүдые хамтаржа хэхэ гэжэ уялга абана.

Энэ зорилгые түйлахын түлөө Договор хэһэн Үндэр Таланууд болбол арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалые хангаха хэрэгтэ зорюулагдаһан уласхоорондын бүхы аюулгүйн хэмжээнүүдтэ тон халуунаар хамтаран хабаадалсаха ба эдэ үндэр зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитай оруулха байна.

Договор хэһэн Үндэр Талануудай энэ Договорой бэелүүлгэ хадаа Договор хэһэн хоёр Үндэр Талануудай хабаадалсаһан уласхоорондын ёһо гүбимтай тааралдаха байна.

4 СТАТЬЯ.

Дайнай хойто тээ өөрынгөө агрессивнэ политикые һэргээһэн гитлеровскэ Германитай гү, али тэрэ дайнда Германитай сэхэ гү, али ондоо нэгэн формоор нэгэдэһэн буса гүрэнтэй тулажа Договор хэһэн Үндэр Талануудай нэгэниинь сэрэгэй ябуулгануудта татагдан ороод байгаа һаань Договор хэһэн нүгөөдэ Үндэр Талань мэдэлдээ байгаа бии бүхы юумээрээ сэрэгэй ябуулгануудта татагдан ороһон Талада сэрэгэй ба бусад туһаламжа ба дэмжэлгэ саг дары үзүүлхэ байна.

5 СТАТЬЯ.

Договор хэһэн үндэр Тала бүхэнэй газар ба аюулгүй байдалые дайраха гү, али дайраһан гитлеровскэ правительствотай ба Германиин ямаршье ондоо засагтай өөр өөрынгөө зүбшөөлгүйгөөр хэлсээ гү, али эб найрамдалай договор баталхагүй гэжэ Договор хэһэн Үндэр Таланууд уялга абана.

6 СТАТЬЯ.

Договор хэһэн нэгэ Үндэр Талада эсэргүү ямаршье союз баталхагүй ба ямаршье коалицида хабаадалсахагүй гэжэ Договор хэһэн Үндэр Таланууд бэс бэеэ уялгална.

7 СТАТЬЯ.

Договор хэһэн Үндэр Таланууд хадаа энэ дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр хоёр оронуудайнгаа хоорондохи экономическа ба культурна холбоонуудай саашадаа хүгжэхын ба бүхэжэхын, хоёр оронуудайнгаа ажахын һэргээн бодхоолгодо бэе бэедээ туһалалсахын түлөө хамтаран ажаллаха байна.

8 СТАТЬЯ.

Тус Договор хадаа тэрээн дээрэ гар табиһанһаа хойшо хүсэндөө орожо, ойрын саг соо ратификацилагдаха юм. Шадаал һаа ойрын саг соо Варшавада ратификационно грамотануудые андалдалга болохо.

Тус Договор хадаа тэрээн дээрэ гар табиһанһаа хойшо 20 жэлэй туршада хүсэтэй байха. Договор хэһэн Үндэр Талануудай нэгэнэйнь 20 жэлэй һүүлшын сагта болзорһоонь 12 һара урид тус Договорһоо арсаха өөрынгөө дуран тухай мэдүүлгэ хээгүй һаань саашанхи табан жэл соо тус Договор өөрынгөө хүсэндэ үлдэхэ байна. Тэрэ бүридэ табан жэлэй дүүрэхэлээр Договор хэһэн Үндэр Талануудай нэгэнэйнь тус Договорһоо арсаха һанал бодол тухайгаа бэшэжэ урид мэдүүлээгүй һаань, тус Договор саашанхи табан жэлнүүд бүхэндэ өөрынгөө хүсэндэ үлэхэ байна.

Энээниие гэршэлхын түлөө тус Договор дээрэ гараа табижа тэрээн дээрэ өөһэдынгөө тамгануудые табиба.

1945 оной апрелиин 25-да Москвада ород ба польско хэлэнүүд дээрэ хоёр экземпляраар зохёогдобо, зүгөөр эдэ хоёр текстнүүдынь адли хүсэтэй байна.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түлөөлэгшэ И. СТАЛИН.

Польско Республикын Народово Крайовой Радын Президентын түлөөлэгшэ ОСУБКА-МОРАВСКИЙ.

Нүхэр И. В. Сталинай ба господин Э. Осубка-Моравскиин хэлэһэн үгэнүүд 2-дохи нюурта тунхаглагдаба.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар" гэжэ орден ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БИЧУРИНА Ульяна Михайловнае—Хоринн аймагай «Красный партизан» колхозой колхозница.

2. ТРЕНИНА Мария Гордеевнае—Хоринн аймагай «Красный партизан» колхозой колхозница.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ II-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ДУНАЕВА Антонида Гавриловнае—Хоринн аймагай «Пламя» колхозой колхозница.

2. МИХЕЕВА Татьяна Михайловнае—Иволгын аймагай «Красная Иволга» газетын редакциин уборщица.

3. СЕРГЕЕВА Мария Евдокимовнае—Хоринн аймагай Хоринск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

4. СНЕТКОВА Аграфена Стапановнае—Хоринн аймагай «Красный партизан» колхозой колхозница.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Һүхэр И. В. Сталинай үгэ

Господин Президент, господин Премьер-Министр, господинууд!

Советскэ Союз ба Польшын хоорондо хани барисаатай байха харилсан туһалалсаха ба дайнай һүүлээр хани найрамдалтай байха тухай мэнэ һаяхан бидэнэрэй гараа табиһан Договор хадаа ехэхэн түүхэтэ удха шанартай байна гэжэ би бодоном.

Энэ Договорой удха шанар хамагай түрүүн, Германида эсэргүү мүнөөнэй сүлөөлэлтын тэмсэлэй ябаса дунда бии болоод мүнөө энэ Договор соо гүрим журамаа олоһон союз ба хани найрамдалтай болоһон Советскэ Союз ба Польшын хоорондохи харилсаануудта үндэһэн ерелтэ хэһэн ябадалда үзэгдэнэ.

Манай оронуудай хоорондо һүүлэй табан зуун жэлэй турша соохи харилсаанууд хоёр талаһаа таһаранги, хани найрамдалгүй дайда ба элитэ сэрэгэй үсөөн бэшэ конфликтнуудай гарадаг ябадалнуудаар элбэг байһаниинь мэдээжэ. Иимэ харилсаанууд манай оронуудай хоюуланайнь хүсэ буурууулжа, немецкэ империализмые хүсэтэй болгоод байгаа.

Тус Договорой удха шанар болбол манай оронуудай хоорондохи эдэ хуушанай харилсаануудые хуурсагта хабхаглан хадажа эсэс табяад, хуушанай эб найрамдалгүй харилсаануудые Советскэ Союз ба Польшын хоорондо союзтай ба хани найрамдалтай байха харилсаануудаар һолихо бодото һуури байгуулһан ябадалда байна.

Һүүлэй 25—30 жэлэй турша соо гэхэ гү, бухэдэлхэйн һүүлэй хоёр дайнай турша соо, немецүүд хадаа Польшын территориие зүүн тээшээ һүрэглэн орохо коридор ба Советскэ Союзда добтолхо трамплин болгон хэрэглэжэ шадаһан байгаа. Энэ хадаа манай оронуудай хоорондо тиихэ үедэ хани найрамдалай, союзна харилсаанууд үгы байһан дээрэһээ болоһон юм. Польшын урдын зонхилогшод Советскэ Союзтай союзна харилсаатай байхые хүсөөгүй һэн. Тэдэнэр Германи ба Советскэ Союзай хоорондо наада хэхэ политика ябуулхые шэлэһэн байгаа. Теэд, унатараа наадашоһониинь лабтай... Польша болбол эзэмдэгдээд, бэеэ даанги байдалынь үгы хэгдээд, энэ зуура немецкэ сэрэгүүд болбол тэрэ бухы һүйдхэлтэ политикын ашаар Москвагай үүдэндэ ерэхэ аргаболомжо олоһон байгаа юм.

Тус Договорой удха шанар болбол Германи ба Советскэ Союзай хоорондо наада хэхэ хуушанай ба һүйдхэлтэ политикые усадхажа, тэрээниие Польша ба тэрээнэй зүүн тээхи хүршын хоорондо союз ба хани найрамдал байгуулха политикаар һолиһон ябадалда байна.

Хани барисаатай байха, харилсан туһалалсаха ба дайнай һүүлээр хани найрамдалтай байха тухай мэнэ һаяхан бидэнэрэй гараа табиһан Польша ба Советскэ Союзай хоорондохи Договорой түүхэтэ удхашанарынь иимэ гээшэ.

Тиимэ дээрэһээ энэ Договор баталха ябадалые манай оронуудай арадуудай тэһэн ядажа хүлеэн байһаниинь гайхалгүй. Энэ Договор болбол шэнэ демократическа Польшын бэеэ даанхай байдалай нүхэсэл, тэрээнэй хүсэн шадалтай, тэрээнэй һалбаран бадарха нүхэсэл мүн гэжэ тэдэнэр ойлгоно.

Гэбэшье хэрэгынь энээгээр дүүрэнэгүй. Тус Договор болбол үшөө ехэ уласхоорондын удха шанартай байна. Манай оронуудай хоорондо союзгүй байһан сагта Германи хадаа бидэнэрэй хоорондо нэгэдэмэл фронтын үгы байһаниие хэрэглэхэ аргаболомжотой байжа, Польшые Советскэ Союзай урдаһаа болон һөөргэнь Советскэ Союзые Польшын урдаһаа табиха ба тиигэжэ тэдэнэрые ганса-гансаарынь сохихо байгаа. Манай оронуудай хоорондо союзтай болоһонһоо хойшо энэнь үндэһөөрөө хубилаа. Мүнөө манай оронуудые урда-урдаһаань харуулан табижа болохоо болёо. Мүнөө хамтын дайсанда эсэргүү, немецкэ империализмда эсэргүү манай оронуудай хоорондо Балтикаһаа Карпат хүртэр нэгэдэмэл фронт бии болоо. Мүнөө немецкэ агресси хадаа зүүн тээһээ халхалагдаа гэжэ найдамтайгаар хэлэжэ болоно. Хэрбээ зүүн тээхи энэ хаалта баруун тээхи хаалтаар гэхэ гү, манай оронуудай зүгһөө баруун тээхи манай союзнигуудтай байгуулһан союзаар нэмээглэжэ баталагдаа һаа немецкэ агресси амаар хазаарлагдаха ба дошхорхонь хялбар бэшэ болохо гэжэ сэхэ хэлэжэ болохонь дамжаггүй.

Тиимэ дээрэһээ энэ Договор баталха ябадалые эрхэ сүлөөдэ дуратай нацанууд ба хамагай түрүүн, славянска нацанууд тэсэн ядажа хүлеэн байһаниинь гайхалгүй, ушарынь хадаа энэ Договор болбол Европодохи хамтын дайсанда эсэргүү Нэгэдэмэл нацануудай хамтарһан фронтые бухэжүүлһэн ябадал болоно гэжэ үзэнэ. Тиимэ тула баруун тээхи манай союзнигууд энэ Договорые амаршалха байһанда ажаг һэжэг түрэнэгүйб.

Сүлөөтэ, бэеэ даанхай, демократическа Польша мандан ажа байг лэ!

Тэрээнэй зүүн тээхи хүршэ болохо манай Советскэ Союз мандан ажа байг лэ!

Манай оронуудай хоорондохи союз ба хани найрамдал мандаха болтогой!

Г-н Э. Осубка-Моравскиин үгэ

Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Господин!

Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ Господин! Господинууд!

Мүнөөдэр эбтэй байха, харилсан туһалалсаха ба сэрэгэй һүүлээр хани найрамдалтай байха тухай СССР ба Польша хоёрой хоорондо бэзалһан Договор хадаа немецкэ эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэн бодоһон манай арадуудай хамтын тэмсэл соо түрэжэ гараһан эб найрамдалые, харилсан туһалалсаха ба хани барисаатай байха ябадалые бухэжүүлхэ гэһэн польско арадай үг заяанай хүсэлые батадхаһан ябадал болоно.

Эб найрамдал ба хани барисаанай эдэ хүсэл хадаа түүхэтэ ёһоор шухала хэрэгтэй байһан ба байһаншье зандаа. Тэдэниие гансал мүнөө, манай орон доторхи арадууд эрхэ сүлөөгөө олоод байхадань бэелүүлжэ шадаха аргатай болообди.

Манай славянска арадуудай хоорондохи эб найрамдалай үзэл бодол —энхэ элүүр политическэ үзэл бодол хадаа хэдэн зуун жэлэй турша соо хүгжэжэ байһан юм, гэбэшье тэрэ үзэл бодол хадаа немецкэ булимтарагшадай зүгһөө аюул ушаруулхал сагтань, гүрэн ба арад болон түсхайдаа манай ажаһуухын түлөө тэмсэлдэ польско демократиин ба польско арадай һэргэн мандаха хүсэн түгэс баримта болоо.

Элүүр энхэ энэ политическэ үзэл бодол хадаа энээнһээ хойшо манай хилын саана хэхэ политикын үндэһэ һууринь үргэлжэдөө болож байха, юуб гэхэдэ тэрэ хадаа манай гүрэнэй ухаан бодолтой таарана, юуб гэхэдэ тэрэ хадаа манай арадуудай хамтын халуун хүсэлнүүдые харуулһан ябадал байжа манай интересүүдэй саг үргэлжэдөө нэгэдэнги байха ябадал баримтална.

Манай энэ түүхэтэ Договорой булаг ба үндэһэ һууринь хадаа түүхын үедэ немецкэ дээрмэшэдэй хэдэн удаа бүдүүлигээр аашалһан ябадалда эсэргүүсэһэн манай арадуудай сугтаа хэһэн хамгаалгын дайн, Европо дээрэ эб найрамдал ба манай арадуудай хоорондохи зол хубитай хани найрамдал байлгаха ба бухэжүүлхэ гэһэн манай хамтын хүсэл болоно.

Нэгэдэмэл Нацинуудай нэгэдэлэй ба нийтын аюулгүй байдалай хэрэгтэ аша туһа хэжэ байнабди гэжэ энэ Договор дээрэ гараа табижа байхадаа бата найданабди.

Хэрбээ немецкэ арад хадаа Европодохи амгалан байдалые мүнөө хүртэр эбдэжэ, бүдүүлиг муухай дайн сэрэгүүдээрээ бухы арадуудта, илангаяа славянска арадуудта тоотомшоггүй ехэ гарза гайнуудые татадаг байгаа һаань мүнөө эдэ славянска арадуудай дунда түрэжэ байгаа саг үргэлжын союз хадаа немецкэ агрессидэ хэзээ бухэндэ эсэргүүсэжэ байха ба Европо дээрэхи амгалан байдалай үндэһэ һуури болохо байна.

Немецкэ дээрмэдэлгын зоболон үзэһэн польско арад хадаа энэ дайн сэрэгэй үедэ айхабтар ехэ зоболон гарзада ороһон ба нүгөө талаһаа Агууехэ Советскэ арадай зүгһөө эбтэй байха ба туһаламжа үзүүлхэ ябадал үзэжэ байһан ба холо тоошье абажа байһан хадаа энэ Договорые агууехэ политическэ түйлалта болгон, саг үргэлжын эб найрамдал ба аюулгүй байдалай үндэһэ болгон, өөрынгөө эрхэ сүлөө ба бэеэ даанги байдалай үндэһэ баримта болгон хүлеэхэ байна.

Агууехэ Советскэ Союз мандаха болтогой!

Бэеэ даанхай демократическа Польша мандаха болтогой!

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

1-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал КОНЕВТО

Фронтын штабай начальник

Армиин генерал ПЕТРОВТО

1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолго хэжэ артиллериин ба авиациин үргэн сохилтонуудаар дэмжэгдэн НЕЙСЕ мүрэн дээрэхи немецүүдэй ехээр бухэжүүлэгдэһэн ба хойно-хойноһоонь холо хүртэр түхеэрэгдэһэн хамгаалгын газарые һэтэ сохёод, 80-һаа 160 километр хүртэр урагшаа дабшаха зуураа КОТТБУС, ЛЮББЕН, ЦОССЕН, ВЕЕЛИТЦ, ЛУКЕНВАЛЬДЕ, ТРОЙЕН-БРИТЦЕН ЦАНА, МАРИЕНФЕЛЬДЕ, ТРЕББИН, РАНГСДОРФ, ДИДЫРСДОРФ, ТЕЛЬТОВ гэдэг городуудые эзэлэн абаад, урда талаһаань Германиин столица БЕРЛИНДЭ сүмэрэн ороба.

Энээнтэй нэгэн доро ДРЕЗДЕНСКЭ зүгтэ тус фронтын сэрэгүүд ЭССЕН, КИРХХАЙН, ФАЛЬКЕНБЕРГ, МЮЛЬБЕРГ, ПУЛЬСНИТЦ гэдэг городуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаад, ДРЕЗДЕНһЭЭ баруун-хойгуур ЭЛЬБА мүрэндэ хүрөө.

Немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохиһон ба нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-полковник ПУХОВ, генерал-полковник ЖАДОВ, генерал-полковник ГОРДОВ, генерал-полковник КОРОТЕЕВ, генерал-лейтенант СВЕРЧЕВСКИИН 2-дохи Польско арми, генерал-лейтенант МАЛАНДИН, генерал-майор ЛЯМИН, генерал-майор КОЛОМИНОВ, генерал-майор САНКОВСКИЙ, генерал-майор ДОНСКОВ, генерал-майор ЯМАНОВ, генерал-лейтенант ГЛУХОВ, генерал-майор ПУЗИКОВ, генерал-лейтенант ЧЕРОКМАНОВ, генерал-майор ОНУПРИЕНКО, генерал-лейтенант РОДИМЦЕВ, генерал-майор БАКЛАНОВ, генерал-лейтенант ЛЕБЕДЕНКО, генерал-майор МАРТИРОСЯН, генерал-майор РОГОЗНЫЙ, полковник ЗЕЛИНСКИЙ гэгшэдэй сэрэгүүд; генерал-лейтенант БАРАНОВ гэгшын морито сэрэгүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник РЫБАЛКО, генерал-полковник ЛЕЛЮШЕНКО, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник НОВИКОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор СТОГНИЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор БАХМЕТЬЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор УПМАН, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПОЛУБОЯРОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант БЕЛОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КОРЧАГИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант СУХОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор МИТРОФАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор НОВИКОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ЕРМАКОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ФОМИНЫХ, полковник КАРЕЦКИЙ гэгшэдэй танкистнууд; артиллериин генерал-полковник ВАРЕНЦОВ, артиллериин генерал-лейтенант ЯРОВОЙ, артиллериин генерал-майор ПОЛОСУХИН, артиллериин генерал-майор ДЗЕВУЛЬСКИЙ, артиллериин генерал-лейтенант КУБЕЕВ, артиллериин генерал-майор ФАУСТОВ, артиллериин генерал-майор ПОЛУЭКТОВ, артиллериин генерал-майор МЕНТЮКОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор НИКУЛИН, артиллериин генерал-лейтенант КОРОЛЬКОВ, артиллериин генерал-лейтенант КОЖУХОВ, артиллериин генерал-майор ХУСИДА, артиллериин генерал-майор САНЬКО, артиллериин генерал-майор КОЛЕСОВ, артиллериин генерал-майор ВОЛКЕНШТЕЙН, артиллериин генерал-майор КРАСНОКУТСКИЙ, артиллериин генерал-майор ВИТЮЦКИЙ гэгшэдэй артиллеристнүүд; авиациин генерал-полковник КРАСОВСКИЙ, авиациин генерал-майор ГОРЛАЧЕНКО, авиациин генерал-майор АРХАНГЕЛЬСКИЙ, авиациин генерал-майор СЛЮСАРЕВ, авиациин генерал-майор МАЦИН, авиациин генерал-лейтенант УТИН, авиациин генерал-лейтенант РЯЗАНОВ, авиациин генерал-майор ЗАБУЛАЕВ, полковник НИКИШИН гэгшэдэй лётчигууд; инженерна сэрэгүүдэй генерал-полковник ГАЛИЦКИЙ, инженерна сэрэгүүдэй генерал-майор ГУСЕВ, инженерна сэрэгүүдэй генерал-майор ВАРВАРКИН, инженерна сэрэгүүдэй генерал-майор СОКОЛОВ, полковник ГЛЕЗЕР, полковник ПОДОЛЬНЫЙ, полковник БЕРЗИН, полковник КАМЕНЧУК, полковник ВЕРШИНИН, полковник ПОЛУЭКТОВ, подполковник РАЗУМЕЕВ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант БУЛЫЧЕВ, хэлхээ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор АХРЕМЕНКО, полковник СИМХОВИЧ, полковник БОГОМОЛОВ, полковник ОСТРЕНКО, полковник БОРИСОВ, подполковник ДОЛЕНКО гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Иигэжэ түйлаһан илалтые тэмдэглэхын түлөө, немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохиһон ба нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд болон частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 23-да, 22 час 30 минутада, манай Эхэ оронэй столица МОСКВА болбол БЕРЛИН тээшэ һэтэ сохин ороһон ба ЭЛЬБА мүрэндэ хүрэһэн 1-дэхи Украинска фронтын, тэдэнэй дунда генерал-лейтенант СВЕРЧЕВСКИИН 2-дохи Польско армиин шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй түлөө, немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохиһон ба нэрлэгдэгшэ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон дайн байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ оронэй эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной апрелиин 23. № 340.

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

4-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Армиин генерал ЕРЕМЕНКОДО

Фронтын штабай начальник

Генерал-полковник САНДАЛОВТА

4-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, апрелиин 22-ой үдэшэлэн багта Чехословакиин газар дээрэ немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгууриин пункт ба харгы замуудай шухала узел болохо ОПАВА (ТРОППАУ) гэдэг городые добтолон орожо эзэлэн абаба.

ОПАВА городые эзэлэн абахын түлөө болоһон дайн байлдаануудта генерал-полковник КУРОЧКИН, генерал-полковник МОСКАЛЕНКО, генерал-майор ОЗИМИН, генерал-майор ТЕРТЫШНЫЙ, генерал-майор ЗАПОРОЖЧЕНКО, генерал-лейтенант БОНДАРЕВ, генерал-лейтенант ГОРДЕЕВ, генерал-майор СОЛОВЬЕВ, генерал-майор КРАСАВИН, полковник КАЗАРИНОВ, генерал-майор БОРИСОВ, генерал-майор МЕТАЛЬНИКОВ, генерал-майор ГОЛЬЦОВ, полковник ПЕТРЕНКО, полковник КЛИМЕНКО, генерал-майор ЗУБОВ, генерал-майор ЯНКОВСКИЙ, полковник ХОМИЧ, генерал-майор ЕЕЖКО, полковник ГРЕДИНАРЕНКО, полковник ВЛАСОВ, генерал-майор ВАСИЛЕВСКИЙ, полковник ВАСИЛЬЕВ гэгшэдэй сэрэгүүд; артиллериин генерал-майор КАБАТЧИКОВ, полковник СМИРНОВ, артиллериин генерал-майор КОФАНОВ, полковник ДЖИНЧАРАДЗЕ, полковник БАБЧУК, полковник ДЖИГА, полковник СОКОЛОВ, полковник КИВА, полковник БАГАНИЧ, полковник МОЛЧАНОВ, полковник ШЕВЧЕНКО, полковник ПАРНОВСКИЙ, полковник ХАПОРОЖЧУК, полковник БУРДАЕВ гэгшэдэй артиллеристнүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант РЕМИЗОВ, полковник КОВАЛЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор КУЗНЕЦОВ, полковник ПАХОМОВ, полковник ГАЕВ, подполковник ТАРАКАНОВ, подполковник ЯНКО гэгшэдэй танкистнууд; авиациин генерал-лейтенант ЖДАНОВ, авиациин генерал-майор РУБАНОВ, авиациин генерал-майор ГОЛОВНЯ, авиациин генерал-майор КОТЕЛЬНИКОВ, полковник ОБУХОВ, авиациин генерал-майор УХОВ, авиациин генерал-майор ЛАКЕЕВ, полковник ЧУК, подполковник БУДИН гэгшэдэй лётчигууд; инженерна сэрэгүүдэй генерал-майор КОЛЕСНИКОВ, инженерна сэрэгүүдэй генерал-майор КОНЦЕВОЙ, полковник ВОЛОДИН, полковник СЕРЕБРЯКОВ, полковник БАРАР, полковник ЗУБОВ, полковник СОРОКИН, инженерна сэрэгүүдэй генерал-майор ГОРБАЧЕВ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхээ-холбооной генерал-лейтенант МАТВЕЕВ, хэлхээ-холбооной генерал-майор НЕСТЕРОВ, полковник ТАРУНИН, полковник СТЕПАНЯН гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Иигэжэ түйлаһан илалтые тэмдэглэхын түлөө, ОПАВА городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 23-да, 23 час 30 минутада, манай Эхэ оронэй столица МОСКВА болбол ОПАВА городые эзэлэн абаһан 4-дэхи УКРАИНСКА фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар арбан хоёр дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй түлөөдэ ОПАВЫЕ сүлөөлхын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ оронэй эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг.

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной апрелиин 23. № 341.

Советскэ Информбюроһоо

Апрелиин 23-ай оперативна мэдээнһээ

1-дэхи Белорусска фронтын сэрэгүүд Одерой баруун эрье дээрэхи плацдармһаа добтолго хэжэ, артиллериин ба авиациин үргэн сохилтонуудаар дэмжэгдэн зүүн талаһаань Берлиниие халхалжа байһан немецүүдэй ехээр бухэжүүлжэ хойно-хойноһоонь холо хүртэр түхеэрһэн хамгаалгын газарые һэтэ сохижо 60-һаа 100 километр хүртэр урагшаа дабшаха зуураа Одер дээрэхи Франкфурт, Вандлиц, Ораниенбург, Биркеинвердер, Геннигсдорф, Панков, Фридрихсфельде, Карлсхорст, Кепеник гэдэг городуудые эзэлэн абаад, Германиин столица Берлиндэ сүмэрэн ороо. Апрелиин 22-ой байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 4.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, 85 полевой ехэ буу, 3.100 автомашина, 67 паровоз, 1.800 түмэрзамай вагон, сэрэгэй элдэб зөөритэй 30 склад буляан абаһан байна.

1-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүд добтолго хэжэ артиллериин ба авиациин үргэн сохилтонуудаар дэмжэгдэн Нейсе мүрэн дээрэ немецүүдэй ехээр бухэжүүлэгдэһэн ба хойно-хойноһоон холо хүртэр түхеэрэгдэһэн хамгаалгын газарые һэтэ сохижо, 80-һаа 160 километр хүртэр урагшаа дабшаха зуураа Коттбус, Люббен, Цоссен, Веелитц, Лукенвальде, Тройенбритцен, Цана, Мариенфельде, Треббин, Рангсдорф, Дидырсдорф, Тельтов гэдэг городуудые эзэлэн абаад, урда талаһаань Германиин столица Берлиндэ сүмэрэн ороо.

Энээнтэй нэгэн доро Дрезденскэ зүгтэ тус фронтын сэрэгүүд Эссен, Кирххайн, Фалькенберг, Мольберг, Пульснитц гэдэг городуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаад, Дрезденһээ баруун-хойгуур Эльба мүрэндэ хүрэбэ.

Апрелиин 22-ой байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 7.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, 200 танк, 105 полевой ехэ буу, 3.000 автомашина буляан абаһан байна.

4-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, апрелиин 22-ой үдэшэлэн багта Чехословакиин газар дээрэ немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгууриин пункт ба харгы замуудай шухала узел болохо Опава (Троппау) гэдэг городые үсэд шанга сохилтоор эзэлбэ.

Чехословакиин газар дээрэ Годонинһоо баруун-урдуур 2-дохи Украинска фронтын сэрэгүүд Микулов город ба Ледница, Пулгари, Павлов, Перна, Пратсбрун, Долные, Дунаевице, Доброе Поле гэдэг һуурин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаа.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ шухала хубилалтанууд болоогүй.

Апрелиин 22-то манай сэрэгүүд бухы фронтнууд дээрэ 165 немецкэ танк болон самоходно ехэ буу гэмтээһэн ба үгы хэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 61 самолёт унагаагдаба.

Германска бухы комендантнууд, һахюул болон гестапын албахаагшадта Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай ба Великобританиин Правительствонуудай хэһэн һануулга

Апрелиин 23-да бухы Нэгэдэмэл Нацануудай нэрэһээ Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай ба Великобританиин гурбан толгойлогшод болбол германска командованиин мэдээндэ хүргэжэ Германиин бухы фронтнууд дээрэ иимэ удхатай мэдүүлгэ тарааһан байна гэбэл:

«Германида ба Германиин эзэмдэһэн газарнууд дээрэ плендэ абтаһан союзнигуудай хүнүүдые мэдэлдээ барижа байһан бухы комендантнуудта болон һахюулда, мүн тэрэшэлэн байлдаануудай зонодо, харгы замуудай лини дээрэ ба тыловой районуудта плендэ абтаһан союзнигуудай хүнүүдые өөрынгөө мэдэлдэ абаад байһан гестапын албахаагшадта ба бухы бусад хүнүүдтэ, тэдэнэрэй албанай ба зэргын илгаагүйгөөр, Германитай дайлалдажа байһан бухы Нэгэдэмэл Нацануудай нэрэһээ Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай ба Нэгэдэмэл Королевствын Правительствонууд энэ һануулгатайгаар хандана. Бухы эдэ хүнүүд болбол плендэ абтажа тэдэнэй мэдэлдэ ороод байһан союзнигуудай хүнүүдэй аюулгүй байдалай түлөө германска верховно командовани ба германска компетентнэ сэрэгэй, уһан-сэрэгэй ба авиационно засагуудһаа бага бэшээр харюусаха гэжэ тоолонобди гэжэ тэдэнэр мэдүүлбэ.

Байлдаануудай зонодо, харгы замуудай лини дээрэ, лагерьта, госпиталь соо, түрмэдэ гү, али бусад ямаршье газарта плендэ абтаһан союзнигуудай хүнүүдтэ галзуу шангаар хандаһан хүн хадаа хайра гамгүйгөөр мүрдэгдэхэ ба хэһээгдэхэ байна.

Тэдэнэр ямаршье байдалнуудта ба өөрынгөө эзэмые ондоо засагуудта болон хүнүүдтэ тохожо эдэ харюусалгануудһаа сүлөөлэгдэхэгүй гэжэ Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай ба Великобританиин Правительствонууд тоолоно.

Советскэ Союзай Маршал
И. СТАЛИН.

Америкын Холбоото Штадуудай Президент Г. ТРУМЭН.

Великобританиин Премьер-Министр У. ЧЕРЧИЛЛЬ.

Улаан Арми Берлиндэ хүрэбэ

Советскэ сэрэгүүдэй шэнэ илалтануудта зорюулагдаһан митингнүүд

Үсэгэлдэр республикын ажалшад Советскэ Союзай Маршалнууд нүхэд Жуков, Конев гэгшэдэй сэрэгүүдэй Германиин столица—Берлиндэ добтолон ороһон тухай мэдээсэлые гүнзэгы баяртайгаар угтаба.

Улаан Армиин Энэ түүхэтэ амжалтануудта зорюулагдаһан митинг болон суглаанууд Улан-Удын ажаүйлэдбэриин предприятинууд болон эмхи зургаануудаар үнгэргэгдэжэ байна.

ПВРЗ-дэ болоһон олон зоной хабаадалгатай митинг дээрэ заводой главна инженер нүхэр Парамонов советскэ сэрэгүүдэй Берлин хотодо добтолон ороһон тухай мэдээсэл хэбэ. Заводой түрүү стахановецууд нүхэд Музвекп, Реуцкий гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, эсэсэй илалтые улам ойртуулхын түлөө ажал хүдэлмэреэ бүри шангадхажа стахановец алдараа үшөө ехээр суурхуулхые хүсэбэд. Комплексно бригадын стахановец нүхэр Музвеки гэгшэ Майн нэгэнэй һайн үдэр хүртэр үйлэдбэриингөө даалгабариие бригадаараа заатагүй дүүргэхэ уялга абаа.

Тэрэшэлэн комплексно бригадын начальник нүхэр Кусько гэгшэ Улаан Армиин түүхэтэ илалтада харюу болгон майн нэгэн хүртэр 7 паровоз заһабарилжа дүүргэхэбди гэжэ бригадынгаа зүгһөө мэдүүлбэ.

Мүн иимэ митингнүүд городой бусад предприятинуудаар болоһон байна. Тэндэ суглаарагшад Улаан Армиин түйлаһан шэнэ илалтада харюу болгон ажалаа улам шангадхаха резолюцинуудые нэгэн дууһаар абаа.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—789; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв); об'явлений—2-64 (2 зв).

Н—00339. Типография Государственного газетного издательства при СНК МАССР. Тираж 5500.